

Vanhusneuvoston kokous 1/2018

Aika: torstai 18.1.2018 klo 13.00–15.39

Paikka: Kaupungintalo, kokoomuksen ryhmähuone, Aleksanterinkatu 20

Läsnä: Laura Varjokari, puheenjohtaja, Kari Kälviä, Timo Auranen, Antti Henriksson, Pirjo-Liisa Kangasniemi, Erja Kauppinen, Veijo Lehto, Lena Lindberg, Markus Löfström, Seija Meripaasi, Titta Reunanen, Marja Ruotsalainen, Jenni Räsänen, Satu Luomajoki, Lala Sjöblom, Pirjo Tujula, Toivo Tupin, Touko Niinimäki ja Outi Paulig, sihteeri
Asiantuntija Mari Randell kohdassa 3.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin työjärjestykseksi.

3. Helsingin strategia erityisesti ikääntyneiden kannalta ja ikäohjelman valmistelu

Asunto-ohjelmapäällikkö Mari Randell esitteli strategiaa ja sen täytäntöönpanoa. (Strategiapäällikkö Marko Karvinen joutui perumaan osallistumisensa virkamatkan takia.)

Randellin esitys on muistion liitteenä 1.

Todettiin, että kaupungin asunto-ohjelmassa on ikäihmisiä koskevat osuudet ja asunto-ohjelma on edelleen voimassa strategian rinnalla.

Kysyttiin Koskelan muistikylän suunnittelun etenemisestä. Randell totesi, että tontin luovutus on vielä kesken ja sote-muutokseen valmistautuminen on hieman hidastanut etenemistä. Kun muistikylä rakennetaan osaksi vanhuspalveluja, se tulee näillä näkymin maakunnan käyttöön. Muistikylä on tarpeellinen, tästä vallitsee yksimielisyys. Seija Meripaasi vahvisti tämän: asiaa pidetään sote-toimialalla yhtä tärkeänä kuin ennenkin. Todettiin, että Helsingillä olisi tässä näytön paikka.

Kysyttiin, miten yhteisöasuminen etenee Helsingissä. Randell totesi, että kaikki hankeesitykset otetaan ilolla vastaan. Aktiivisilla Senioreilla on kolmas hanke vireillä.

Kysyttiin, miksi vanhuspalveluohjelman kanssa ei ole edetty, vaikka se on lakisääteinen ja strategian valmistumisesta on jo pian puoli vuotta. Vanhuspalveluohjelma pitäisi olla ja sitä pitäisi toteuttaa kaikilla toimialoilla. Randell totesi, että kaupungin johdossa ollaan tietoisia ohjelman lakisääteisyydestä. Sote-maakuntauudistus hieman sekoittaa tämänkin asian etenemistä. Kun sosiaali- ja terveystieteiden organisoituminen siirtyy pois kaupungilta, on vastuutahoja jouduttu uudelleenorganisomaan. Vanhuspalveluohjelma (tai ikäohjelma) on tulossa osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuutta, jota ollaan valmistelemaan. Jenni Räsänen vahvisti, että valmistelu on meneillään. Ikäohjelma tulee ilmeisesti organisoitumaan lähemmäs kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa. Liikkuvat-verkosto on mahdollisesti tulossa yhdeksi ikäohjelman työryhmäksi.

Markus muistutti, että Stadin ikäohjelman yksi verkosto, Muistiystävällinen Helsinki – verkosto, jatkaa toimintaansa.

Edellisen ikäohjelman puitteissa oli paljon keskusteluja asukkaiden kanssa eri puolilla kaupunkia. Keskustelevan, yhteistoiminnallisen toimintatavan toivotaan jatkuvan.

Muistutettiin, että ikäihmisten hyvinvointiin kuuluu myös esteettömyys.

Huomautettiin, että strategiassa oli todettu vain nuorten syrjäytyminen. Syrjäytymistä pitäisi käsitellä kokonaisuutena. Keski-ikäisissä ja vanhuksissa on paljon syrjäytyneitä.

Seija Meripaasi huomautti, että ikääntyneiden kotihoidon ja omaishoidon kärkihankkeessa tehdään syrjäytymisen ehkäisyyn liittyviä asioita, vaikka se ei korvaa ikäohjelmaa.

4. Kulttuurin ja vapaa-ajan (kuva) toimialan esittely

Jenni Räsänen esitteli toimialaa ja jakoi esitteen.

Kaupungin viime kesäkuussa toteuttamassa hallintouudistuksessa monta virastoa ja toimintakulttuuria liitettiin yhteen. Suurimmat uuden toimialan palvelut kulttuuripalvelujen lisäksi ovat kirjasto, liikuntatoimi ja nuorisotoimi. Toimialan tiloissa on tulossa lähivuosina monia rakennus- ja korjaushankkeita, suurimpana keskustakirjasto Oodi.

Toimialalla on työntekijöitä n. 1700. Ikääntyneiden kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluiden tuottaminen on Jennin tehtävä. Yksi kulttuurikentän merkittävä toimija, Helsingin kaupungin teatteri, ei tullut osaksi toimialaa, vaan se jatkaa säätiönä.

Kaupunginhallitus on antanut toimialalle lisärahoitusta, jota aiotaan kohdentaa 200 000 euroa ikääntyneiden kulttuuripalveluihin. Asian käsittely on kuva-toimialan johtoryhmässä 5.2.

- Antti H. totesi palautteena kuva-toimialalle, että Luukki ja muut virkistysalueet ovat tärkeitä retkikohteita ikäihmisille. Niissä olevat tilat ovat niin kalliita, ettei järjestöillä eikä edes kaupungin palvelukeskuksilla ole varaa käyttää niitä.
- Timo kertoi Vuosaari-verkoston tilaisuudesta, jossa nousi esiin nuorison kokoontumistilat. Kaupungin tilatarjonta painottuu keskustaan. Jenni totesi, että aluenäkökulma on aina mukana toiminnan ja tilojen suunnittelussa.
- Kysyttiin Kaikukortti-toiminnasta, jolla edistetään vähävaraisten kulttuuripalvelujen käyttöä. Jenni totesi, että näillä näkymin Helsinki ei ole tässä mukana.
- Kysyttiin, miten esteettömyys ja induktiosilmukat on huomioitu kuva-toimialan tilahankkeissa. Kaupunkiympäristössä on kuitenkin vielä paljon esteettömyyteen liittyviä ongelmia. Pirjo kertoi, että esteettömyysryhmä on aloittamassa. Ulkoilupaikoissa esteettömyys on kartoitettu mutta puutteita on. Oodissa esteettömyysasiat on huomioitu hyvin ja kulttuurikentällä on hyvä asenne esteettömyyteen. Paljon kartoituksia ja korjauksia on tehty. Pirjo muistutti, että esteettömyyteen liittyvissä ongelmissa kannattaa olla aina häneen suoraan yhteydessä.

Laura kertoi kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunnasta, johon hän kuuluu. Päätöksentekijän näkökulmasta isoja asioita tulee käsiteltäväksi nopealla aikataululla.

5. Eläkeläisjärjestöjen seminaarin valmistelu

Käytiin läpi tilaisuuden ohjelmaluonnosta, jossa oli vielä avoimia kysymyksiä. Puheenvuorojen ja aikataulujen suunnittelu etenee.

Eläkeläisjärjestöiltä oli koottu vastauksia kysymyksiin liikuntamahdollisuuksien ja erityisesti kokoontumistilojen osalta.

Liikuntatarjontaan oltiin keskimäärin ottaen melko tyytyväisiä, mutta parantamisen varaa tarjonnassa nähtiin olevan. Useissa vastauksissa todettiin, että maksut ja hinnat voivat olla osallistumisen este joillekin eläkeläisille. Osa yhdistyksistä järjestää itse liikuntaa jäsenistölleen. Jenni R. ilmoitti, että Ikäinstituutista tulee liikunnan asiantuntijapuheenvuoro.

Kokoontumistilojen osalta yleiskuva on, että suurten yhdistysten on vaikea löytää sopivia kokoontumistiloja tarvitseminaan aikoina. Erityisesti idästä puuttuu kokoontumistiloja, johon iso porukka mahtuisi päivällä. Tilan koon lisäksi ongelmana voi olla tilan maksullisuus. Joidenkin tilojen käyttöön myös liittyy rajoituksia, esim. kahvinkeitto mahdollisuuden puute. Usein tilan käytön tulevaisuus on epävarma ja varmuus kokoustilasta on vain puoleksi vuodeksi kerrallaan. Ongelmia ja epävarmuutta on lisännyt palvelukeskusten ja seurakuntien tilojen saatavuuden väheneminen.

Kirjastoilla ei useinkaan ole kokoustiloja tai sitten ne ovat pieniä huoneita. Joissain kirjastoissa ovat ongelmana hätäpoistumistiet tai tietosuojakysymykset, jos joudutaan kulkemaan henkilöstön tilojen kautta. Monitoimitaloissa on kokoustiloja, mutta ne ovat maksullisia. Päiväkotien tiloissa ongelmina ovat vastuukysymykset ja avainten käyttö.

Kaupungilla ollaan tietoisia tilojen käytön ongelmista. Koulujen tiloja, muitakin kuin ruokaloita, on tarkoitus avata enemmän asukkaille. Tekniikka tuo lisää mahdollisuuksia tilojen yhteiskäyttöön. Esimerkiksi päiväkotien uudishankkeissa on huomioitu tilojen yhteiskäyttö. Samoin Maunula-talossa, jossa pääsee HSL-kortilla käyttämään kaikkia tiloja. Sieläkin on tosin vain pienehköjä kokoustiloja.

Varaamo-palvelu ei ole nykyisellään kovin käyttäjäystävällinen, mutta sitä kehitetään. Esteettömyystiedot siellä periaatteessa on, mutta tietojen hallinnoinnissa on epäselvyyttä.

Täsmennetään vielä tilaisuuden ohjelmaa ja tehdään tarkennuksia puheenvuorojen pitäjien kanssa. Kysytään Nikulalta myös, onko tilojen esteettömyys otettu huomioon. Toivotaan, että esiintyjät ovat paikalla koko ajan.

Ohjelma ja kutsu lähetetään eläkeläisjärjestöille tammikuun loppuun mennessä. Tilaisuus on edellisvuosien tapaan avoin yleisötilaisuus, josta tiedotetaan palvelukeskuksen omien tiedotuskanavien kautta.

6. Digineuvonnan ajankohtaiset asiat

Timo Auranen kertoi digineuvonnan kuulumisia:

- Digineuvojen koulutuspäivä oli 1.12.2017. Siellä kuultiin mm. suomi.fi –hankkeesta. Todettu, että esim. valtiolla ja kaupungilla on eroja terminologiassa. Arkirikollisuus verkossa (asiantuntijana Hannu Kortelainen poliisilaitokselta) on ajankohdainen aihe, sillä ikäihmiset ja muut vähemmän verkkoa käyttävät joutuvat helpoimmin huijatuiksi.
- 15.12.2017 oli digineuvojen työpaja. Siellä tuli esiin monien digineuvojen työsuhteen jatkuvuuden puute, mikä aiheuttaa koko palvelun jatkuvuuden epävarmuutta.

- 15.1. oli digineuvonnan ohjausryhmän kokous, jossa mm. suunniteltiin verkoston tulevaa toimintaa ja koulutuksia. Seuraava kokous 15.3. Timo toimii linkkinä vanhusneuvostoon. Titta Reunanen toimii ryhmän puheenjohtajana.
- Digineuvonta-sivuston ruotsinkielinen versio on valmis. [Linkki](#) digineuvonnan sivuille ja [ruotsinkielisille sivuille](#). Timo jakoi digineuvonnan esitteen ja suositteli digitaalitojen puutteeseen liittyvää elokuvaa "I am Daniel Blake".
- Myös työväenopistot tehostavat digineuvontaa. Kaupunki lisää neuvontaa muunkin toiminnan yhteydessä. Kotiin annettavaa digineuvontaa tarvitaan erityisesti ikään-tyneille ja liikuntarajoitteisille.

7. Tulevien kokousten suunnittelu

Seuraavaan, 15.2. kokoukseen on tulossa apulaispormestari Sanna Vesikansa (klo 13.30-14.00 alkaen). Lähetetään etukäteen ehdotuksia käsiteltävistä asioista. Työvaliokunta ehdottaa esim. Kalasataman palvelut, soten virkamiespäätöksenteko asiakkaiden palveluja koskevissa asioissa (esim. diabetes-testausliuskojen vähentäminen) ja viestinnän avoimuuden lisääminen. Keskustelussa ehdotettiin esille nostettaviksi asioiksi mm.

- kenen vastuulla on kaupungin kiinteistöjen sisäänkäyntien esteettömyys? Meneekö päätösprosessi vammaispalvelulain mukaan?
- omaishoidon tuen kriteerit, kotilomitus ja muu omaishoitajan jaksamisen seuranta
- vanhuspalvelujen piiriin pääseminen: miten toimia, jos omaiset ovat sitä mieltä, että ihminen tarvitsee apua, mutta vanhus itse ei koe olevansa avun tarpeessa.

Maaliskuun kokoukseen 13.3.2018 otetaan aiheeksi kaupunkisuunnittelu, rakentaminen, esteettömyys ja asuminen. Pyydetään asiantuntijoita kaupunkiympäristön toimialalta. Sovittiin, että pyydetään Pirjolta tämän kuun aikana ehdotusta, mitä asioita käsitellään. Aiheita pitää rajata. Painotetaan ajankohtaisiin asioihin. Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentaminen. Yhteensä tunti aikaa tähän. Jätetään tästä kokouksesta pois liikenneasiat.

Huhtikuun kokoukseen 18.4.2018 on tulossa pormestari Jan Vapaavuori klo 13.00-13.45 väliseksi ajaksi. Palataan aiheisiin myöhemmin.

Työvaliokunta ehdottaa loppukevään kokouksiin turvallisuusaiheita: ikäihmisiin kohdistuvat huijaukset, petokset, tietoliikennehuijaukset ja hyväksikäyttö. Myös omaisten taholta vanhuksiin kohdistuva kaltoinkohtelu on tärkeä aihe. Siihen olisi asiantuntija Päivi Hella-kallio-Ranta Suvanto ry:stä.

8. Kuusikko-kokouksen valmistelu

Käytiin läpi 26.4.2018 pidettävän tapaamisen valmistelutilannetta. Ohjelmaan ehdotettiin aiheeksi aamupäivälle esteettömyysasetusta ja iltapäivälle vanhusneuvostojen yhteistyötä. Päivän päätteeksi olisi ekskursio Helsingin musiikkitaloon.

9. Omaishoitoaiheinen paneeli

Omaishoitoaiheinen paneeli pidetään Kinaporissa 22.5.2018 klo 13.30-16.00. Järjestäjinä ovat HEJ ry, Polli ry, Alzheimer-yhdistys ja vanhusneuvosto. Käytiin läpi valmistelutilanne. Ehdotettiin lisäyksenä ohjelmaan tutustumista Kinaporin palvelukeskukseen. Todettiin, että tätä mahdollisuutta voidaan kysyä Kinaporista, mutta ei voida vielä luvata.

10. Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus

Kuultiin palautetta Kinaporissa 10.1.2018 pidetystä tilaisuudesta. Osallistujia oli ollut erittäin paljon. Kokouskutsun liitteenä oli Markus Löfströmin tekemä yhteenveto tilaisuudessa esitellyistä asioista. Uuden aseman esittelytilaisuudet ovat lähiaikoina, linkki [tiedotteeseen niistä](#) ja aseman [palveluista](#). Projektipäällikkö Rosengren on hiljattain sanonut, että keskukseen tulisi kuitenkin jonkinasteiset kuvantamispalvelut.

Kalasataman raitiliikennettä koskeva suunnitelma tulee kaupunkiympäristölautakunnan kokoukseen 30.1.2018. Pääasiana siinä on ratikkayhteys Pasilan asemalta Vallilanlaakson kautta Kalasatamaan. [Linkki](#) aineistoon on kaupungin sivuilla. Suunnitelmasta on pyydetty lausunnot mm. alueen asukasjärjestöiltä ja talo- ja kiinteistöyhtiöiltä sekä kaupungin toimialoilta. Uusi ratikkalinja tulee auttamaan liikenneyhteyksiä vasta vuosien päästä. Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskus sijaitsee rakennustyömaan keskellä. Siksi opasteet ja niiden toimivuus ovat erittäin tärkeitä.

11. Vanhusneuvoston verkkosivujen uudistuksen eteneminen

Siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

12. Muut asiat

- Pormestarin asukasilta on 1.2.2018 Myllypurossa. Tiedote jaetaan alueella jokaiseen kotiin. Aluksi klo 17.00 on pop-up-tori, jossa kaupungin toimialat esittäytyvät ja vastaavat kysymyksiin. 18.30 alkaa varsinainen asukasilta. Lastenhoito on järjestetty yli 3-vuotiaille. Verkko-utinen sekä tapahtuman facebook-sivu ovat tekeillä. Ennakkokysymyksiä voi lähettää etukäteen osoitteessa <https://kerrokantasi.hel.fi/asukasiltamyllypuro#start> . Helsinki-kanavalla tilaisuus lähetetään suorana ja löytyy tilaisuuden jälkeen tallenteena. Tilaisuuteen voi osallistua myös etänä ja käytössä on myös viestiseinä.
- Stadin seniorisivut: sivuille on nyt lisätty [linkki](#) vanhusneuvoston nettisivuille ja tehty muitakin parannuksia. Sivuja kehitetään edelleen ja palautetta voi antaa.
- Kiitoksia Seniori-infolle: Pirjo-Liisa kertoi saaneensa erittäin hyvää palvelua, kun oli selvittänyt toisen henkilön avuksi hankalaa asiaa.
- Valtakunnallinen vanhusneuvostopäivä on syksyllä ja aihe-ehdotuksia on pyydetty 1.3.2018 mennessä. Mietitään aiheita työvaliokunnassa.

13. Ilmoitusasiat

Toivo Tupin ilmoitti, että Sofia-antikvariaatissa Vuorikatu 5:ssä on esillä hänen maalaustöitään piakkoin.

14. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.39.

Laura Varjokari
vanhusneuvoston puheenjohtaja

Outi Paulig
kokouksen sihteeri